

SPRÁVA Z KONGRESU

**2nd International Forum on Mood and Anxiety Disorders
(28.11.–1.12.2001, Monte Carlo)**

Organizátormi medzinárodného fóra psychiatrov v Monaku sa stali prof. S. Kasper a prof. Stuart A. Montgomery, ktorí so svojimi prácami vystúpili ako prví. Prednášalo a diskutovalo sa na témy depresia, úzkostné poruchy, psychiatrická liečba bipolárnych porúch, obsedantno-kompulzívna porucha a panická porucha.

Prednášky boli každý deň zostavené do štyroch blokov a prednesené boli na vysokej medzinárodnej úrovni, o čom svedčí účasť popredných osobností z oblasti psychiatrie (prof. Kasper, prof. Montgomery, dr. Heckett, prof. Altamura, prof. Cassano, prof. Vieta a iní). Každý deň počas obedňajšej prestávky boli prezentácie pri posteroch. V tejto sekcii sme sa zúčastnili s prezentáciou štyroch našich prác ako jediní účastníci zo Slovenska. Prezentácia bola pre nás mimoriadnym zážitkom, najmä keď záujem o témy, ktoré sme prezentovali (Farmakoekonomika agorafóbie s panickou poruchou spracovaná v spolupráci s dr. Hosákom, Diferenciálna diagnostika agorafóbie s panickou poruchou, Magnetická nukleárna rezonancia ako precipitujúci faktor vzniku panickej poruchy a Psychofarmakoterapia alebo psychoterapia úzkostných porúch – naše jednoročné skúsenosti) bol veľký. Nové kontakty, ktoré sme získali, určite prispievajú k rozvoju nielen našich teoretických, ale aj praktických zručností.

Prvý deň začali prednášky na tému „Nové spôsoby liečby generalizovanej úzkostnej poruchy“. Okrem SSRI preparátov bude v liečbe generalizovanej úzkosti nový aj deramciclane (Montgomery, UK). Experti z oblasti depresie sa pokúsili odpovedať na otázku, čo je „severe depression“, či je samostatnou poruchou alebo chorobou. Predsedajúci K. Demyttenaere (Belgicko) uviedol definíciu compliance, prediktory non-compliance a s tým súvisiace hospitalizácie depresívnych pacientov. Predstavil aj možné príčiny drop-outu. I. Anderson podal zaujímavý pohľad na účinnosť SSRI a ostatných antidepresív (venlafaxin, milnacipran, peptidy) pri tomto type depresie. R.M. Pinder (Organon, USA) predstavil viac štúdií porovnávajúcich účinnosť: venlafaxín-SSRI, mirtazapín-SSRI a prof. Feighner (San Diego, USA) uviedol pentapeptidy v liečbe rezistentnej depresie – preparát nemifitide, ktorý predstavuje novú triedu syntetických peptidových antidepresív.

Ďalší blok prednášok sa zaoberal otázkou „Optimalizácia liečby antidepresívami“ (S. Kasper). Dr. D.J. Nutt (Bristol, UK) podal brilantný prehľad neurofarmakológie serotonínu a noradrenalinu pri depresii. Na jeho prednášku nadviazal B. Denkin (Manchester, UK) prehľadom antidepresív

od MARI (monoamine reuptake inhibitors) cez monoamine reactive drugs a MAO inhibitory.

Prof. Tajima ukázal prehľad klinických skúseností anti-depresív s duálnym účinkom v Japonsku. Zameril sa na milnacipran (v dávke 15 mg 2x denne) používaný najmä u starších pacientov (nad 65 rokov) a u pacientov s chronickou depresiou a na liekové interakcie, ktoré sú minimálne, nakoľko milnacipran neinhibuje izoenzýmy na cytochróme P-450.

J.C. Bissorbe (Francúzsko) sa venoval klinickému použitiu milnacipranu v porovnaní s ostatnými antidepresívami. Dr. M. Peet sa venoval veľmi zaujímavej téme: „Ktoré anti-depresíva provokujú mániu?“, pričom dospel vo svojej práci ku poznatkom, že SSRI menej vyvolávajú mániu ako imipramine. Samozrejme venoval sa aj porovnávaniu s ostatnými antidepresívami. Ďalšou otázkou je, či sa pri liečbe depresie zameriame na diagnostikovanie mánie vzniknutej liečbou antidepresívami.

Dr. Grunze (Nemecko) uviedol svoju prednášku rozdelením typov mánie a účinnosť liečby lítium podľa aktuálnej symptomatológie. Uviedol, aký by mal byť ideálny stabilizátor nálady (lítium, valproát). Prof. Altamura (Taliansko) uviedol rozdiely medzi štandardnými incizívnymi antipsychotikami a atypickými antipsychotikami v liečbe mánie, pričom sa zameril na najvýznamnejšie nežiadúce účinky u atypických antipsychotík použitých v tejto indikácii. J.C. Cookson (Anglicko) predstavil stabilizátory nálady pri máni – ako najefektívnejšia sa ukázala kombinácia olanzapínu a lítia, olanzapínu a kyseliny valproovej.

Astra Zeneca sponzorovala vzdelávací blok venovaný rozvoju diagnostiky a liečby bipolárnej poruchy. Hlavné slovo patrilo prof. Kasperovi (Viedeň). Quetiapínu v liečbe bipolárnej poruchy v budúcnosti sa venoval prof. Grunze (Mníchov).

V piatkovom programe nastali zmeny – nevystúpili J.A. den Boer a D. Marazzati, ale program bol doplnený prednáškami B. Deakina: „Stres, 5 HT-receptory, úzkosť a depresia“, ktorý sa venoval patomechanizmom akútnej a chronickej afektívnej poruchy. G.B. Cassano (Pisa) sa venoval hlavne téme: „Poruchy nálady, ich spektrum“. Názočne ukázal fázy mánie od jednoduchej epizódy cez unipolárnu fázu – rekurentnú fázu, BP II, BP I až do psychotickej fázy bipolárnej poruchy. Ďalej pokračoval prof. Stein (Juhoafrická republika) „Kulturálne rozdiely pri úzkostných poruchách“. Zameril sa na obsedantno-kompulzívnu poruchu u ortodoxného

a neortodoxného obyvateľstva, ktoré sú veľmi podobné, pričom prevalencia a fenomenológia obsedantno-kompulzívnej poruchy je veľmi podobná. Existujú veľmi jemné rozdiely medzi chorobou (viac univerzálne) a poruchou (ktorá záleží od kultúrneho špecifika danej krajiny). Tiež sa venoval panickej poruche, potraumatickej stresovej poruche, sociálnej fóbie a generalizovanej úzkostnej poruche. M. Lader (Londýn) sa zaoberal SAD (social anxiety disorder = sociálne úzkostné poruchy) a ich komorbidite s depresiou a s abúzom alkoholu. Liečbu rozdelil na farmakologickú (MAO, RIMA, SSRI, BDZ) a nefarmakologickú (kognitívna terapia, kognitívno-behaviorálna terapia, tréning sociálnych zručností).

Ďalší blok bol venovaný „zmenám a novým možnostiam v liečbe bipolárnej poruchy“. E. Vieta (Barcelona, Španielsko) sa venoval „Algoritmom v liečbe bipolárnej poruchy“. Uviedol tiež rozdiely v liečbe BP v Európe a v USA. Sprehľadnil liečbu lítium, valproátom, carbamazepínom, antipsychotikami a antidepresívami. Zaujímavé bolo porovnanie venlafaxínu a paroxetínu v liečbe bipolárnej poruchy, switching do mánie, možné nežiaduce účinky liekov, dôležitosť psychoterapie pacientov a psychoedukácie nielen pacientov, ale aj rodinných príslušníkov.

P. Nuss (Paríž) sa zaoberal témou, ako sú účinné nové atikonvulzíva. Yatham (Kanada) sa zameril na atypické antipsychotiká v liečbe bipolárnej poruchy s fokusom na risperidon a porovnávacie štúdie konvenčných a jednotlivých atypických antipsychotík. Spomenul aripiprazole ako nové atypické antipsychotikum. N. Ferrier (UK) svojou prednáškou dokončil blok venovaný liečbe bipolárnej poruchy – mimoriadnu pozornosť venoval nežiadúcim účinkom pri liečbe antipsychotikami (predĺženie QT intervalu, sexuálne poruchy, endokrinné poruchy, DM, zmeny hmotnosti, hematologické poruchy, sedácia, anticholinergné účinky, EPS a iné).

Popoludňajší blok prednášok bol venovaný „Klinickej implikácii dopamínového deficitu – úloha amisulpiridu“. Analyzoval sa najmä dopamínový deficit a symptómy porúch nálady (Cassano, Taliansko) a tiež úloha amisulpiridu v liečbe porúch nálady (Montgomery, UK). Prof. Kasper predniesol prednášku o dopamínovom deficite a úlohe amisulpiridu v liečbe negatívnych symptómov u rozličných nozologických jednotiek (schizofrénia). Významná časť programu bola venovaná stabilizátorom nálady – Yatham (Kanada) v dlhodobej liečbe a Bowden (USA) uviedli stabilizátory nálady u rýchlych cykléroov. Vieta zhodnotil atypické antipsychotiká ako stabilizátory nálady a nakoniec Licht (Dánsko) ukázal algoritmy v liečbe bipolárnej poruchy. Možno by vytvorenie podobných algoritmov nielen v liečbe bipolárnej poruchy pomohlo aj našim psychiatrom, najmä na odôvodnenie predpisovanej „drahejšej“ terapie.

Sobotňajšie prednášky začali témou: „Dlhodobá liečba dlhodobých porúch“. Wade (UK) označil dlhodobú liečbu ako globálny problém, pričom podal prehľad vzniku, trvania, príčin, diagnostiky, intervencií a liečby akútnych a chronických porúch. Veľmi závažný je aj fakt, že hlavnou príčinou smrti alebo práceneschopnosti v roku 2020 z duševných porúch budú celosvetovo chronické psychické poruchy. Boyer

(Francúzsko) sa venoval dlhodobej liečbe depresie. Predstavil viacero štúdií – Zürišská štúdia (Angst, 1990), podľa ktorej len 22% pacientov nemá rekurenciu, relaps ochorenia. Podobné sú výsledky britskej psychiatrickej asociácie (BPA) a americkej psychiatrickej asociácie (APA) (Greden, 2001). Vliet (Holandsko) sa zaoberal dlhodobou liečbou obsedantno-kompulzívnej poruchy a potraumatickej stresovej poruchy. Zhrnul psychofarmakoterapiu používanú pri uvedených psychických poruchách. Ravizza (Taliansko) sa zameril na dlhodobú liečbu dystýmie, pričom u detí a adolescentov podľa DSM IV klasifikácie stačí, aby porucha nálady trvala posledný rok. DSM IV klasifikácia tiež rozlišuje včasný začiatok (pred 21. rokom života) a neskorý začiatok (po 21. roku života). Predstavil aj 3 dlhodobé štúdie – 1–2 ročné sledovanie dlhodobej liečby dystýmie fluoxetínom, desipramínom a amisulpiridom.

Záverečný blok prednášok tvorili: „Antipsychotiká v liečbe porúch nálady u úzkostných porúch“. Muller sa venoval liečbe antipsychotikami pri zriedkavej depresii, symptómami, potrebou hospitalizácie, subtypmi depresie a suicidalitou. Uviedol viac štúdií – medzi inými aj s neregistrovaným liekom amoxapínom, ktorý predstavuje spojenie tricyklického antidepresíva a antipsychotika. Zohar (Izrael) predniesol prácu „Antipsychotiká a obsedantno-kompulzívna porucha“. Výsledky podporil aj viacerými medzinárodnými štúdiami. Ďalej sa venoval problematike OCD a tiky, refraktórna OCD (obsedantno-kompulzívna porucha) – čistá OCD. Výsledky ukázali, že clozapín nebol v tejto liečbe účinný, risperidon bol účinný v augmentácii a olanzapín bol účinný v monoterapii. Buitellar (Holandsko) sa venoval: „Najnovším antipsychotikám v liečbe porúch správania“ a Bullinger (Švajčiarsko) uzatvoril tento blok prednášok „Antipsychotikami v liečbe bipolárnej poruchy“. Zameril sa na porovnanie clozapínu, risperidonu, ziprasidonu a olanzapínu.

Záverečné slová patrili prof. Montgomerymu a celkom na záver sa s priáním bohatého využitia získaných informácií v klinickej praxi a s priáním stretnutia na budúci rok rozlúčil aj prof. S. Kasper.

Štyri dni prednášok, diskusných stretnutí, stretnutí s kolegami – psychiatrami z celého sveta, to všetko bolo pre nás veľmi poučné. Veríme, že bohaté poznatky budeme môcť využiť v praxi ambulantného psychiatra a pomôžu aj ostatným zorientovať sa najnovších poznatkoch a výskumoch v psychiatrii.

A ešte celkom na záver by sme sa chceli poďakovať sponzorujúcim farmaceutickým firmám, ktoré aj napriek krátkej dobe nás dokázali podporiť v aktívnej prezentácii – hlavným sponzorom bola firma Glaxo-SmithKline a ďalej Merk a Elli Lilly. Veríme, že na budúci rok bude na tomto fóre oveľa viacej účastníkov aj zo Slovenska.

MUDr. D. Ignjatovičová, MUDr. M. Ignjatovič
Psychiatrická ambulancia Banská Bystrica